

La mort i la primavera

Mercè Rodoreda

La mort i la primavera

Em vaig posar a caminar per l'herba molla amunt i de darrera d'uns matolls a l'acabament del pendís va sortir l'estesa dels planters. Tenien les soques tendres i no tenien fulles, però tots tindrien el seu mort a dintre quan els haurien trasplantat al bosc i serien arbres grossos. Vaig travessar-los i semblaven coses que només es veuen quan estàs adormit. A l'entrada del bosc em vaig aturar, al peu del tallat que fa el sol de l'ombra. Ja havia vist el núvol de papallones feia estona. Els arbres del bosc eren molt alts i molt fullats amb fulles de cinc puntes i, tal com m'havia dit el ferrer moltes vegades, tots els arbres tenien al peu la placa i l'argolla. Les papallones eren blanques i n'hi havia a milers. Volaven neguitoses i moltes semblaven flors mal obertes amb el blanc una mica trencat de verd. Les fulles es movien, de les unes a les altres saltaven esquitxos de sol i per entremig es veien clapes de blau. A terra era una estesa de fulles velles molt seques i de sota sortia olor de podrit. Vaig agafar una fulla que només era un enreixat de nervis com si fossin les fustes i les bigues d'una casa sense el que ho lliga tot. Em vaig estirar al peu d'un arbre i vaig mirar el núvol de papallones que bullia entre les fulles, i ho mirava per l'enreixat de nervis de la fulla fins que em vaig cansar i quan la vaig deixar caure vaig sentir els passos.

D'un bot em vaig amagar darrera del matoll. Els passos s'acostaven. El matoll tenia una flor groga badada amb cinc fulles llueents de dintre; l'abella hi estava recollida i s'espolsava les potes. Era l'abella, n'estava segur, que m'havia seguit des del poble i que havia passat el riu.

El trepig s'havia aturat. Tot era tan quiet i jo escoltava tant que em semblava sentir el respirar d'una persona i d'escoltar i de semblar-me que sentia se'm feia una nosa al mig del pit: la mateixa nosa dolenta de quan passaven hores i el poble era buit i em costava de viure tancat a l'armari... I esperava... igual. I no havia canviat res: les fulles eren les mateixes, i els arbres i les papallones i el temps que a dintre d'aquella ombra semblava mort... I tot havia canviat.

Els passos es van tornar a sentir, més a la vora, i vaig veure un llampec molt brillant sota les fulles. L'home que venia duia una destral a l'espatlla i una forca a la mà. Anava nu de mig cos en amunt i tenia el front fet malbé. I la pell mal ajuntada del front esguerrat en el pas del riu no li deixava tancar els ulls. Sempre li quedava una escletxa perquè la pell encongida i vermella tibava. Tenia un sembrat de pèls negres al pit. I tot ell estava cremat de sol.

L'abella semblava adormida i la flor també, fins que va venir un glop d'aire i la flor es va gronxar i l'abella va fugir de dintre i em va volar ran de galta i així que la flor va tornar a estar quieta s'hi va tornar a ficar. L'home havia deixat la forca i la destral al peu d'un arbre, es va eixugar la boca amb l'esquena de la mà i va mirar tot al seu voltant una mica perdut. Vaig tenir por que em veiés perquè la seva mirada s'havia aturat sobre del matoll. I no. Va començar a anar d'un arbre a l'altre i llegia les plaques que penjaven de les argolles. D'un arbre a un altre va ensopegar amb una arrel i va estar a punt de caure. Després se'n va anar bosc endins. Quan ja no el vaig veure vaig respirar l'aire que la nosa a dins del pit no m'havia deixat respirar en tota l'estona. Passaven ramats de núvols molt a poc a poc, m'hauria agradat poder-los manar i fer-los anar per on em semblés... i una colla de molt petits es va aturar, encastada damunt mateix del bosc i s'hi va estar tant que ja semblava que no

volgués anar-se'n. Quan la colla de núvols petits es va posar a fugir, l'home va tornar. A cops de destral va començar a fer una creu a la soca d'un arbre: l'havia marcada amb una pedra, de dalt a baix, de banda a banda. Treballava d'esma, i, al cap d'una estona, va caure de genolls a terra i va arrencar a plorar. Jo no respirava. Es va alçar encara plorant, es va escopir a les mans i se les va fregar l'una amb l'altra. L'abella entrava i sortia de la flor. I la destral tallava la soca i anava obrint la ratlla. Als primers cops de destral les papallones s'havien avalotat. Dues van baixar fins a tocar l'herba i es van enganxar a la cama de l'home que obria la soca de l'arbre. L'abella xuclava la flor. L'home va reposar i es va tornar a escopir als palmells; mentre se'ls fregava, amb la destral a sota el braç, va mirar enlaire i es va quedar una estona encantat amb la voleiadissa de les papallones. Va tornar a la seva feina, més cansat, com si cada vegada que aixecava la destral aixequés tot el pes de la vida.

Havia passat molta estona i l'home picava ara la ratlla travessera de la creu. I picava i picava... Les dues papallones que se li havien enganxat a la cama estaven juntes i amb les ales tan plegades que semblaven una de sola. L'esquena de l'home brillava de suor; i les costelles; era molt magre. Em van venir ganes d'acostar-m'hi, d'enraonar-li, de dir-li que, de vegades, vora de la fornal plena d'espurnes i entre dos cops de mall el ferrer m'havia parlat del bosc i dels morts a dins dels arbres.